

Delavec izbija vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravištvo: Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Odločilni trenotki svetovne vojne

Zadnji politični dogodki iz ententinih krogov nikakor ne jamčijo za kak resen poskus ublažitve vojne vihre. Saj pariški listi pišejo celo o bodoči gospodarski vojni, kakor so razpravljali na konferenci, katero mislijo začeti po sedanji vojni z osrednjimi silami. Medtem ko se te vsaj bavijo z mislijo o bodočem gospodarskem zblizanju, pa kujejo pri ententi načrte, kako se hočejo v bodoče osamosvojiti ter do skrajnosti tirati osrednje vlade v gospodarskih panogah ter jih kolikor moč stiriti šibkejšee. Recimo, da je njih moč res precejšnja, vendar že to svedoči njihov neplemenit značaj ter skrajno nesposobnost ukrotitve sovražstva. Povzročili so, da je vzvalovilo morje politike, nezmožni pa so, istega valove tudi umiriti! Italijanska klika Salandrovega ministrstva se je morala na merodajno željo umakniti s stola od vladovanja pa ni odstopila, da bi tako storila vsaj možnost delovanja miru. Vidj se, da za to ni ustvarjena. Tudi pariški delokrog — Briand — je imel težke preizkušnje, ker je moral na pritisk pristati na tajnost seje, v kateri se je šlo za soglašanje, brez ozira na javnost. Iz ene se je porodilo sedem takih tajnih pogovorov, kojih vsebina je še vedno skrivnost, vendar je pa jasno, da jim je dolgotrajnost namen izvojevanja započetih vročih bojev. Rezultat pa je, da poročajo, kako je narodna suverenost naklonjena vladi in njenim vojnim ciljem.

Da opleta ententino časopisje ruske zmage z »lavorikami« je umevno, ker hoče s tem ublažiti občutke svoje javnosti ter tako svoj parlament podkrepiti z njihovo zopetno zaupnostjo, kar pa vlade ne oprošča resnične odgovornosti. Rusija je sedaj spravila s pomočjo svojih zaveznikov novo, dobro oboroženo armado na bojišče. Danes je seveda vse drugačna, kakor l. 1914. Primerjajmo čas, tekem katerega je tedaj ruska vojska poplavila Gali-

cijo in pa sedanjo ofenzivo v Voliniji in vzhodni Galiciji, kjer se je že po desetih dneh ustavilo njih prodiranje. Pa tudi tedaj, ako bi se Rusom z neizmernimi žrtvami posrečilo prodreti še kaj dalje proti zapadu, nam zagotavljajo vse doseganje izkušnje, da je izključeno, da bi mogli Rusi kaj odločilnega doseči. Vse prevelike so ruske žrtve. In če jim tudi za enkrat še ne manjka rezerv, tekem dolgotrajne težke ofenzive bi jih izčrpali davno prej, nego bi mogli le približno upostaviti ves položaj.

Razumljivo je, da po dolgi brezplodnosti ta »slučaj« porablja v zamašenje ust svojih številnih kritikačev; kakor v Parizu, tako tudi v Londonu in Rimu. Trdilci »skupne zmage« se trudijo prepričati ljudstvo, da je to šele samo nekak »večji manever«, prava ofenziva od ruske strani da šele pride. To so vsakojake baharije, katerim pa konečno ne sledi nobena histvena posebnost. Izkušnja pa uči, da se sovražnika ne sme nikdar podcenjevati, četudi se pokaže pozneje njihova gobezdavost kot praznina. Tako torej lahko mirno počakamo na one »pomenljive in izredne sklepe«, vršeče se pred kratkim v Londonu in v navzočnosti tripelentinih možakarjev, kako se razvijajo. »Te medsebojne določbe se bodo — pravi »Temps« — kmalu pokazale tudi v dejanjih, kojih vrednost za nadaljni potek vojne in srečen izid iste ne bo prezreti.« To se glasi zelo skrivnostno in bahavo, toda dejstvo je, da je istočasno, ko sta bila Briand in Joffre v Londonu, Kitchener hitel v Petrograd. Njegova skrivnost leži danes v morju, in nihče ne more slutiti, kako je s tem narahljana ententa in prizadet njen načrt. Mnogo jih je, ki semintja potovanju ententinih velikašev resen pomen odrekajo: vendar pa ni prezreti, da Anglija zadržuje še občutne rezerve, o kojih namembni se v javnost še ni sporočilo. Mogoče je, da jih hrani Anglija za sklepanje miru, ali je pa tudi mogoče, da Francija dopusti to angleško strategično politiko? Sicer je Grey nekoč naglašal,

da obstoja nevarnost možne invazije v Angleško ter s tem dokazal potrebo močne rezerve doma, vendar pa to še ne daje povoda sklepati, da ne postavi nikakih čet več na bojišče.

Če se sme verjeti pariškim in london-skim listom, potem se vojna — »šele začne«! Izmed pariških listov, ki skušajo Angleško zbuditi, je najglasnejši »Echo di Paris«. Ta list prinaša objave, da je Anglija pripravljena poseči v vojno »z vso silo«, in sicer v večjem stilu v Flandriji kakor tudi na Balkanu. Čudno je pa, da svoje namene javno po listih raznašajo. Rusija ni imela glede svoje ofenzive nikakih skrivnosti; Makensenovo prodiranje v Srbijo se je objavilo kratko pred izvršitvijo. »Tempsovo« objavo je potrdil tudi list »L' Action Francaise«, ki govori o odločilnostih svetovne vojne in prerokuje »delovanje večjega stila«. List pravi: Francija, Anglija in Rusija imajo čas; kakor je neizmerno njihovega sveta, tako je neizmeren tudi čas in naša moč ni odvisna od njega. Mi moremo že danes dokazati, da je konec vojne odvisen od nas. To se glasi jako ošabno, toda samo našobljenje ustnic ne zadostuje, treba je tudi pihati, da piskajo.

Ker gotovo pri teh razvajenih narodih že vojna preseda, čuti ententa potrebo, prepričati svoje podanike o njeni »veliki in sigurni moči«, ter jih na ta način napraviti potrpežljive, dokler se ji kaj ugodnega ne posreči. Če se ji bo, je pa drugo vprašanje. Našim sovražnikom svetujemo, da se nauče potrpežljivosti, ki je — kakor pregovor pravi — »mast božja« ...

Generalna stavka norveških delavcev — končana.

Svoječasno smo poročali v našem listu, da je izbruhnila na Norveškem generalna stavka ondotnega delavstva. Ta je sedaj končana in sicer brez uspeha za delodajalce in za njim stoječo vlado. Ta je namreč, a samo za čas svetovne vojne, uveljavila novo postavo o prisilnih raz-

LISTEK.

Sklep miru pred 60 l.

(Konec.)

Dne 2. marca 1853 je pisal poznejši nemški cesar Viljem I. generalu pl. Natzmeru: »Za nas vojake, ki bi tudi že radi videli rezultate tako dolgih pogajanj, je čas dolg.« Prekonservativnemu voditelju avstrijske politike knezu Feliks Schwarzenbergu se je takrat v usta povedalo: »Mi bomo svet z našo veliko nehvaležnostjo v ostrmenje spravili.« To je carja presenetilo. Evropska enočitnost se je pojavila in dovedla Nemčijo, da je opomnila Rusijo k zdržnosti.

Avstrija, Rusija, Anglija in Francija so 5. decembra 1853 zahtevale, da bo po vojni suvereniteta Turčije nedotaknjena istotako tudi nie obseg neskrčen. Dne 12.

marca 1854. sta sklenila Francija in Nemčija s Turčijo zvezo glede nastopov in obstoja (ofenzive in defenzive) ter upale, da se temu pridruži tudi Avstrija ter nudila vsaj nevtralnost; ta je zagospodovala čez obdonavske kneževine. Francoske in Angleške čete so stopile v varstvo Carigrada, na Galipoli in na Pirej je bil odposlan oddelek, ki je imel namen krotiti Grke.

Ta poznejši nemški kralj, princ Pruski je 12. aprila 1854 pisal pl. Natzmeru: »Koprnim po trenotku, ko Prusija z Avstrijo v tem vprašanju (»nesrečno orientalsko pitanje«) z roko v roki z Nemčijo posežeti, t. j. »tvoriti« mir na obe strani, v kolikor je v častni točki doseženo; kdor bo neposlušen, bo občutil. Če zmaga Rusija, se ji mora vrniti mir, da tamošnja porta (vladen krog) ne izkoči, če zmaga po drugi, zapovedati tem, da ne posežejo po nji (z izgovorom: »Karto Evrope popraviti«), kajti znala bi napočiti kaka »7-

ali 30-letna« vojna, ker v defenzivnosti leži ona prava moč Rusije, četudi ne kaka »zima 1812« (Napoleonov poraz).

Ker Napoleona III. načrt povzročiti vstajo kavkaških rodov proti Rusiji ni našel odmeva, je zavalovilo proti Krimu. Po nadvse slavni obrambi Sebastopolja po ruskem generalu Potlebensu, po velikanskim izgubah Francozov, Angležev in Pijemontezov vsled okužbe je padla trdnjava. Tačas je umrl tudi — baje vsled umora — Nikolaj, njegov sin Aleksander II. se je umevno rad spustil v mirovna pogajanja.

Pod predsedstvom francoskega pooblaščenca se je pred 60 leti po zastopnikih Francije, Anglije, Rusije, Turčije, Avstrije — navzočnost Nemčije se je dopustila šele na zahtevo Avstrije — in Sardinije vršil sestanek. Mirovni pogoji so bili: po velesilah zajamčena nedotakljivost Turčije; sultan se je moral zavezati za preosnove, prostost plovbe po Donavi,

sodiščih. Delavci bi morali v to razsodišče voliti delavce, a tudi brez uspeha za svojega zaupnika. Storili tega niso, pač pa opustili protestno stavko proti tej postavi in stavko za premembo mezd.

Kapitalističnim krogom nikakor ni ugajalo to, da bi delavci svojevoljno razpolagali s svojo delavno silo, namreč, da bi smeli ustaviti delo, kadar se jim izljubi. Zato so se kapitalisti že delj časa pripravljali, da pridejo tej »neprijetnosti« v okom.

Kar se jim v mirnih časih najbrže ne bi posrečilo, so izvedli sedaj v svoji oboroženi nevtralnosti. Pod pretvezo, da je dežela v nevarnosti, če bi delavstvo smelo svojevoljno odložiti delo, so izsili od vlade zakon, ki določa prisilno razsodišče, katero ima razsojati o sporih nastalih med delavstvom in podjetnikom. V to razsodišče naj bi poslali delavci in podjetniki po enega zastopnika, vlada pa enega. Jasno je, da delavstvo v tako prisilno razsodišče ne more imeti zaupanja, ker od takega razsodišča ni pričakovati nepristranosti. Organizirano delavstvo je vsled tega tisti dan, ko je norveška zbornica razpravljala o tem zakonu, v znak protesta stopilo v generalno stavko. Zbornica pa je kljub protestu delavstva sprejela zakon, ter s tem dokazala sovražno stališče napram delavstvu. Dasi je ta zakon sprejet le za dobo vojnega stanja, je slutnja, da mu je odmerjena najbrže daljša doba, skoraj upravičena.

Ko je bil zakon sprejet, so zastopniki organiziranega delavstva v svoji tajni seji sklenili, da se stavka prekine. Zbor je nadalje zavzel tudi stališče napram temu vsiljenemu razsodišču, ter je z veliko večino odklonil, da iz svoje srede imenuje zastopnika, da na ta ponovno dokaže, da s takimi prisilnimi zakoni neče imeti nobene zveze.

Kongres je nato svoje sklepe sporočil vladi, katera je kot zastopnika delavstva imenovala sodruga Sverre Iversen, svoječasnega strokovnega tajnika, ki pa je že nekaj časa poklican v vodstvo državne posredovalnice za delo.

Boj, ki ga je norveško delavstvo vodilo proti nasilnosti delavstvu sovražne zbornice, jasno dokazuje, kje naj išče svoje sovražnike. Če se za enkrat zavednemu norveškemu delavstvu ni posrečilo odbiti napada na njih pravice, pa smo prepričani, da bo ravno ta, delavstvu usiljen zakon, pripomogel k spoznanju, da moč delavstva leži v močni organizaciji!

Custoza.

Custoza je vas v okrožju Villafrance v provinciji Veronski, južnozpadno od Verone, na višini, levo od reke Tione. Že v letu 1849 je bil okoliš Custoze po-

zorišče velike bitke, v kateri je general Radecki premagal sardinskega kralja Karla Alberta.

Ko se je leta 1866 poostrilo razmerje med Avstrijo in Prusijo, je mislila tudi Italija, da je prišel zanjo čas, ko naj se prizna za odkritega sovražnika Avstrije. Dne 11. marca se je začela Italija oboroževati, sredi maja je pomaknila svoje čete na avstrijsko mejo in 20. junija je napovedala vojno Avstriji.

Italija je postavila dve armadi: prva, pod vrhovnim poveljstvom kralja, je štela 126.000 mož in je imela nalogo z zapada iti čez Mincio; druga pa pod generalom Cialdinijem, močna 84.000 mož, z juga čez spodnji Pad vdreti v Benečijo. Garibaldijev zbor prostovoljcev, 30.000 mož, je stal med Brescijo in Rocco d' Anfo. Italijani so hoteli najbrž zasesti z armado ob Minciju pogorje Sommacampagna in avstrijsko armado za Adižo zadržavati, da bi general Cialdini prekoračil Pad in Adižo in prijel sovražnika z levega boka. Avstrija je postavila radi severnega bojišča proti Italiji samo okoli 138.000 mož; od teh pa je vsled raznih posadk ostalo za delujočo glavno armado samo okoli 71.800 mož. Nadvojvoda Albreht, ki je dne 21. junija v posebnem dnevnem povelju sporočil svojim četam, da se je vojna pričela, je ostal še dva dni na levem bregu Adiže pri Veroni, da bi mislili Italijani, da pride do obrambne bitke za Adižo. Italijanska glavna armada je začela v noči na 23. junij pošiljati svoje čete čez reko Mincio, nakar je avstrijska armada začela zasedati pogorje Sommacampagna; za opazovanje Cialdinijeve armade je ostal samo en lovski bataljon in štiri eskadroni. Italijani niso računali na možnost hitrega spopada, marveč so mislili, da izvrše dne 24. junija samo dislokacijsko izpremembo. Brigada jezdecev pod polkovnikom Pulzem se je vrgla prva na sovražnika in pometla italijanske pešce s prostora, ki so ga bili zasedli. Eskadrona ritmojstra barona Berchtoldsteina je osvojila hrib Cricol, brigada Piretova pa vas Oliosi, z jurišem je bila vzeta višina Vento in sledil je juriš na Custoza. Sovražnik se je moral umakniti do Cremona.

Avstrijska armada je imela 1170 mrtvih, 3984 ranjenih, 2802 vjetnikov in pogrešanih; italijanska armada 712 mrtvih, 3143 ranjenih, 4332 vjetnikov. Avstrijci so vplenili 14 topov in 5000 pušk.

Italija je takrat napovedala vojno Avstriji na pritisk Francije in z njeno pomočjo, kateri pa je morala odstopiti prekrasno Nizzo.

Nove srečke avstrijskega Rdečega križa.

Avstrijski Rdeči križ je dobil dovoljenje za izdajanje srečk. To je po 27. letih prva izjema zakona v zabranitvi izdajanja srečk z leta 1889. Namen tega zakona, preprečiti neprestano preplavljanje trga s srečkami, osebno z inozemskimi srečkami, odstraniti stare srečke in tako nastalo redko vrednost izrabiti le za izvanredne splošne koristne naloge, se je popolnoma posrečil.

V zadnjih letih je izginilo več vrst srečk, ki so bile izžrebane. V naslednjih letih bodo izginile te vrste:

1917: srečke iz leta 1860.,

1918: srečke iz leta 1864.,

1924: Ogrske premijske srečke,

1924: Dunajske komunalne srečke,

1929: Ljubljanske srečke.

Po letu 1929. bodo krožile v prometu le še tri avstrijske srečke: Avstrijske Bodenkredit srečke I. in II. izdaje in stare avstrijske Križevne srečke.

Ker so izginile stare vrste srečk, ker se je vsako leto izžrebalo veliko posojil na srečke, so se pojavili v letih 1909 in 1910 poskusi, z nakupovanjem srečk, kurze zelo zvišati in od občinstva, ki se ne more ločiti od srečk in ki hoče za izžrebane srečke skoraj nadomestila, terjati poseben davek. Kurzi na srečkinem trgu so se takrat zvišali. Nastalo je torej ravno pri malih srečkah, posebno pa pri dobitkinih listih (premijskih listih) zelo pretirano, stvarno neupravičeno precenjevanje. Očividno pretiravanje kurzov, zvišanje na ceno, ki je morala vsakemu kupcu povzročiti težko izgubo, se je ponesrečilo radi mirnega preudarka lastnikov srečk, ki so se radi visokih kurzov radi iznebili starih srečk, potem pa tudi radi vladnega posredovanja. Kurzi malih srečk so od sedaj naprej močno padli, še vedno pa tripijo lastniki srečk poleg izgub na obrestih še občutljivo izgubo na glavnici povodom izžrebanja z najmanjšim dobitkom in osebno premijski listi (dobitkin listi) imajo ponajveč cene, ki so popolnoma neupravičene.

Avstrijska družba Rdečega križa se je odločila, vporablja redko dovoljenje za izdajo posojila na srečke, da ustvari malo srečko. Zadnja mala avstrijska srečka Rdečega križa z leta 1882. Nato so izšle le še Bodenkredit-srečke II. izdaje z leta 1899. in potem je izšel zakon o zabranitvi izdajanja srečk. Po 34. letih se torej prvič zopet ponuja ljudstvu mala srečka iz prve roke. Zgodovina srečkinega trga kaže, da so se pojavili ravno pri malih srečkah najbolj neugodni in nevarni učinki zakona o zabranitvi izdajanja srečk.

poskrbitev za plovbezmožnost Donave, nevtralnost Črnega morja, avtonomijo podonavskih kneževin.

Celo vrsto še danes perečih vprašanj so skušali rešiti. Čudno pa, da premagana Rusija ni hotela doprinesiti skoro nikakih žrtev. Francija se je skušala sporazumeti z Rusijo, hotela je prosto roko z Avstrijo ter jo potisniti z Italije. Želji Angležev nadaljevati vojno, se je Napoleon III. upiral ter je podal Rusiji najboljše pogoje za vpostavitve miru. V neutralnih državah pa so francoski diplomati še med vojno medsebojno mešetarili. Napoleonova zdržnost kljub zmagi ga je storila začasno razsodnikom Evrope.

Važna podlaga internacionalne ljudske pravice, ki še danes vidno posega, se je skušala utrditi. Države so sklenile tudi odpravo kaperstva (ribiški divji lov); dalje pod neutralno zastavo vozeče blago smatrali prostim, blokado veljavno pri-

znati le, če je resnično zmožna; Dardanele in Bospor nedopustna za prevažanje vojnega materiala vsem državam, razen Turčiji. Konečno je car opustil tudi misel — sporazumno z Anglijo in Francijo — proti Švedski mejoče Alandske otoke utrditi, kar pa, kakor se vidi, zdaj več ne drži.

Kakor večkrat, tako se je tudi tu govorilo o preprečitvi bodoče vojne. Na angleški predlog se je izrazila želja, da se v event. slučajih države, predno zgrabijo za orožje, poslužijo blagohotnega posredovanja kake primerne države.

Poleg važnih ljudskih pravic bo pariški sklep s 30. marca 1856 prišel na dan. Seveda je tega, danes malo še obstoječega. V kolikor so dogodki današnjih dni skupni s pariškim kongresom 1865, je gotovo najvažnejša in najpomembnejša točka poleg prevažne ljudske pravice — pomorsko vojno pravo, ker se iste niso obnesle

glasom dosedanjih sklepov, ter vpije po temeljitem izboljšanju. Tudi jugovzhoden del Evrope ne odgovarja več razmeram z l. 1856.; mnogo od teh postav se danes cepta vsled prepotrebnosti svetovne vojne. Kar je storil pariški kongres dobrega za nadaljni razvoj ljudskega prava, je že davno izžela sedanja vojna.

Ako bo le kak upliven državljani — kakor Bismarck v l. 1878. pri poznejši kontri Turčije in tudi Anglije z Rusijo — kot časten posredovalec zastavil svoje poštene vplive, bo moal vse one postavke izza 60 let pariškega dogovora obnoviti in še temeljiteje obdelati v svrhu potrebnih preosnov in utrditve, ki bi odgovarjale eventualnim — žal domnevnim — političnim zapletljajem — ako ima dobro voljo!

Kdor je spoznal zgodovino za najboljšo učiteljico političnih razvojev, more iz mirovnega sklepa 1856 dobiti nauke, ki bi zamogli storiti konec sedanjemu rušenju

Oškodovani so bili manj premožni sloji, ki radi nalagajo svoje prve prihranke v srečkah, da pridobijo obenem vrednostne papirje in tudi možnost dobička. Iz tega stališča je izvolitev male srečkine vrste priporočati. Ta prva izjema zakona o za-
bratvi izdajanja srečk provzroči lahko izboljšanje razmer na srečkinem trgu ravno pri malih srečkah in zabrani novo nakupovanje in oškodovanje širnih slojev, kakor se je poskušalo leta 1909/10.

Iz stališča opravičenih zahtev kupovalcev srečk je važno, da ne padajo odbitki — kakor je bilo to pri starih posojilih na srečke navada — po kratkem uvodu z visokimi svotami takoj in do konca izžrebanja na revne vsotice. Nova srečka ne bo imela nobenih dobitkinih listov, tako da ne bo imelo občinstvo v prihodnje v tem oziru nobene škode. V vsakem oziru bode nova srečka zadovoljevala; kupovalci bodo na jedni strani dobivali malo avstrijsko srečko s pogoji, kakor se to že čez 30 let ni dogajalo na srečkinem trgu, na drugi strani pa bodo imeli zadoščenje, da so storili z nakupovanjem srečke Rdečega križa v odločilnem trenutku za vse prebivalstvo važnega razvoja, veliko uslugo. Izdaja male srečke nudi širšim slojem priložnost vdeležbe.

Celokupna izdaja obsega 2.000.000 srečk, glasečih se na 20 K, katerih imenovalna vrednost je z ozirom na najmanjši dobiček ki se začne takoj s 30 K, pač nominalna. Oba 2.000.000 srečk sta se, da se popolnoma zagotovi Avstrijska Družba Rdečega Križa, trdno s primernim nadplačilom oddala že vnaprej bančnemu, pod vodstvom Anglo-Avstrijske banke stoječemu konzorciju, kateremu pripadajo vse avstrijske velebanke. Avstrijska Družba Rdečega Križa se vdeležuje morebitnega dobička bančnega sindikata povodom daljše oddaje na občinstvo. Deleži pri dobičku znašajo do 70%. Banke nameravajo nove srečke ponuditi v kratkem potovanju javnega podpisovanja.

Svetovna vojna.

O sklepih gospodarske konference ententinih držav je izšla uradna nota. Ta nota pravi, da je namen storjenih sklepov, zagotoviti ententinih in nevtralnimi državami popolno ekonomično neodvisnost in dobre trgovinske zveze med seboj. Sklepi so razdeljeni na tri skupine: prva zahteva, naj se za čas vojne prepove vsako kupčevanje s sovražniki, uvoz blaga iz sovražnih dežel in uvoz živil v sovražne dežele. Druga skupina sklepov zahteva, ker so postale vse trgovinske pogodbe neveljavne, naj se pri novih pogodbah ne dovolijo sovražnikom nikake, pač pa naj se četvero-zvezne države med seboj dovolijo olajšave. Tretja skupina sklepov zahteva skupno delovanje in medsebojno pomoč alirancev pri preskrbovanju surovin in prodaji izdelkov ter tudi pri povzdigi produkcije. — Zdi se, da je vse le bolj akademičnega pomena in da so ti sklepi okvir, v katerem doslej še ni nič. Nizozemski list »Nieuws van den Dag« imenuje ta sklep dejanje blaznosti, ker se hoče z njim napraviti kitajski zid med civiliziranimi narodi. Če bi se Belgija in Rusija gospod. zaprla proti Nemčiji, bi to bilo njima v največjo škodo. Gospodarska vojna, ki bi sledila vojni z orožjem, bi pomenila samomor Evrope.

Na italijanskem operacijskem prizorišču so naše čete zapustile nekatere točke, ki segajo čez splošno frontno črto, južno odseka Suganske doline in vzhodno Adiže in s tem dosegli skrajšanje fronte, katero je želeli glede na sedanje strategične razmere. Ta nudi pri nadaljnjem na-

padanju možnost za popolno svobodo pri smereh sunkov. S tem so prekrižani tudi Cadornovi ofenzivni načrti, ki so se imeli udeležiti v bližnjem času.

27. t. m. so Italijani med Adižo in Brento napadli na več mestih, tako v Val dei Foxi, ob Pasubiju, proti hribu Monte Rasta, ter v predzemlju Monte Zebija. Vsi ti napadi so bili krvavo odbiti. Pri napadih proti hribu Monte Rasta, ki jih je sovražnik izvrševal z močnimi četami, je bilo ujetih 530 mož, med njimi 15 častnikov. Na koroški fronti je sovražnik ponavljal svoje brezuspešne napade v plöckenskem odseku. Naperjeni so bili zlasti proti Freikoflu in Velikemu Palu. Mestoma je prišlo do boja moža proti možu. Na primorski fronti je bil artijeriski boj od časa do časa zelo živahen. Avstrijski letalci so obmetali z bombami kolodvore in vojaške naprave v Trvižu, Monte Bellunu, Vicenzi in Padovi ter ladjedejnico v Trziču.

Rusi so od svojega glavnega cilja tako daleč kakor na prvi dan svoje ofenzive. Na volinjski fronti je položaj v bistvu še vedno neizpremenjen in zavezniške čete vsak dan zaznamujejo manjše ali večje uspehe. V nedeljo so se Linsingenovi oddelki uspešno zagnali na ruske pozicije zapadno Sokula ter si osvojili približno 3 km sovražne fronte, ki jo držijo navzlic vsem ljutim protinapadom sovražnih čet. Uspehi zaveznikov na volinjski fronti se zrcalijo tudi v številu vojnih vjetnikov. Od 16. do 26. junija, torej v prvih desetih dneh naše volinjske protiofenzive je naraslo to število na čez 11.000 mož. V centru, zlasti ob Stripi, je vladal v nedeljo mir. Severno Kutov so poskusili Rusi izvršiti v nedeljo sunek proti Kolomeji, pa so bili krvavo odbiti. V Bukovini se ni pripetilo ničesar posebnega. Tam se bo prodiranje ruskih čet kmalu ustavilo pred karpatsko barijero.

Bitka na volinjski fronti se nadaljuje z nezmanjšano ljutostjo. Pod pritiskom naših in nemških čet se Rusi korak za korakom umikajo in od 16. t. m. so se naše čete na posameznih točkah pomaknile zopet za 15 do 20 km proti vzhodu. Volinjska fronta poteka po najnovejših poročilih od reke Lipe čez višino severno Gornjega Holatina čez Zvinjače-Bludov-Vorončin — zapadno Dorošina-Bogušovko ob Stohodu-Milsk-Sokul na Kolki. Na fronti ob Stripi je vladal precejšen mir. — V Bukovini so dospeli Rusi do Jakobenov, kjer so bili odbiti. Ista usoda jih je doletela severno Kutov. Položaj ruskih čet v Bukovini ni posebno ugoden, ker se morajo sedaj obrniti s fronto proti zapadu, vsled česar postaja njihova etapna organizacija vedno težavnejša.

Francosko bojišče. Bojevanje na zapadni fronti, proti angleški vojski in severnemu krilu francoske armade je bilo zadnje dni znatno. Zapadno Mort Homme so se ponesrečili sovražni sunki v ognju topov in strojnih pušk. Desno od Moze se je končal napad zelo slabotnih sil proti nemškim postojankam na Terre de Froide s popolnim neuspehom za Francoze. Bili so povsodi vrženi nazaj z velikimi izgubami, deloma po boju moža proti možu. Nemške letalske flotilje so z bombami napadle angleška taborišča pri Pašu, vzhodno Doullensa.

Nemci obstreljujejo forta Souville in Tavannes, ležeča južno utrdbe Thiaumont in Fleury v zadnji obrambni črti Francozov. Fort Souville je že skoro razdejan. »Times« sodi, da je bil sedanji sunek na Verdun posebno skrbno pripravljen. Nemci imajo izredno mnogo artiljerije. Priprave za nastop artiljerije in zbiranje infanterije je trajalo 12 dni. Vsakdo misli,

da je bil položaj pri Verdunu, ko se je bitka začela, nevaren. Ni pa nagnenja za obupanje. Trenotek ni več daleč, ko bo usoda Verduna odvisna od splošnega strategičnega položaja.

Odkar je Grška akceptirala ultimatum, ni stavila ententa nobenih novih zahtev. Spoznati pa se v trenutku še ne da, ali bo četvero-zveza svojo nasilno politiko še nadaljevala ali ne. Zdi se, da je s svojim uspehom zaenkrat zadovoljena. Demobilizacija grške armade se vrši naglo.

Rumuniji Rusija zopet ponuja. »Derceptatea« javlja: Predno se je pričela ruska ofenziva je stavi! ruski poslanik rumunski vladi zopet nove ponudbe. Bratianu je predložil ruske predloge ministrskemu svetu, ki je sklenil, da naj ostane Rumunija tudi nadalje nevratna. »Ruskoje Slovo« poudarja, da mora Rusija čim najučinkovitejše nastopiti tudi na Balkanu. V to svrhu morajo ruske čete marširati skozi rumusko ozemlje in sicer ne le preko Dobrudže, temveč tudi preko Moldavije. Rumunija da se temu ne sme protiviti, ker Rusi ne prihajajo kot sovražniki.

Amerika in Mehika. Vsa poročila se strinjajo o tem, da je položaj jako resen in da se brščas vojne ni več ogniti. Iz Meksike poročajo, da sta se vstaški general Villa in predsednik Carranza sporazumela in da združita svoje čete. Ameriški državljani so že zapustili mesto Meksiko. V južni Ameriki so francoski in angleški vplivi na delu, naj bi Argentinija preprečila vojno.

Domači pregled.

Čenjenim naročnikom »Delavca«. Današnji številki »Delavca« je priložena poštna položnica vsem onim naročnikom, katerim je potekla naročnina. Da ne bo pri dostavljanju kake zamude, prosimo, da blagovolijo naročnino čimprej poslati. Upravništvo.

Nabrežina. Dne 11. t. m. je imelo pravovarstveno in strokovno društvo železničarjev skupno z društvom »Vzajemnost« odborovo sejo. Sklepalo se je v zadevi društva »Vzajemnost« in knjižnice. Predsednik sodr. Jan je mnenja, da se društvo razpusti, ker so se pojavile razne težkoče vsled sedanjih razmer. Glede knjižnice je predlagal sodr. Jagrič, da naj se prepusti pravovarstvenemu in strokovnemu društvu železničarjev v Nabrežini, in sicer za toliko časa, da se zopet povrnejo redne razmere. Predlog ki je bil soglasno sprejet, se glasi: Pravovarstveno in strokovno društvo železničarjev v Nabrežini vzame v varstvo knjižnico »Vzajemnosti« in se zaveže po možnosti dohodkov knjižnice poplačati ostali dolg, dokler ne začne delovati »Vzajemnost« samostojno. Dalje se je sklenilo, da plača vsakdo za izposojeno knjigo 20 vin., tako da se iz teh dohodkov odplačuje dolg. — Za knjižničarja je bil izvoljen sodr. Klanšček Franc, za namestnika pa Kante Alojz. Knjižnica je odprta vsako nedeljo od 9. do 11. ure dopoldne. Nahaja se v Hladnikovi hiši št. 107 v Hraštah, v sobi sodr. Klanšček. Sodrugi, kdor želi izobrazbe in kdor ima veselje do čitanja, ta naj pridno obiskuje knjižnico in agitira, da bo vedno dobro obiskana.

Iz seje kanjskega deželne odbora. S 1. julijem 1916 se izplača vsemu dejanjskemu službujočemu učitelstvu na Kranjskem enkratna draginjska podpora v isti izmeri, kakor s 1. marcem t. l. Za otroški priboljšek pridejo v poštev vsi do dne 31. julija t. l. rojeni zakonski otroci.

V Nabrežini so prodajali pretečen teden šest tednov stare prešičke po 130 do 140 K eden.

PROSPEKT.

S cesarskim ukazom z dne 4. junija 1916 l. (drž. zak. št. 170) se je dovolila pod **Najvišjim pokroviteljstvom Nj. Veličanstva cesarja** stoječi

Avstrijski družbi Rdečega križa

izdaja posojila na srečke v imenski vrednosti **40 milijonov kron**, razdeljeno na

2,000.000 srečk po 20 kron imenske vrednosti
(20.000 serij po 100 številčk).

Po načrtu za žrebanje znašajo **velike dobiteljice**

K 500.000, K 300.000, K 200.000, K 150.000, K 100.000.

Velike dobiteljice se do zadnjega žrebanja ne zmanjšajo nikdar pod znesek

K 100.000.

Druge dobiteljice so odmerjene s **K 50.000, K 40.000, K 30.000, K 20.000** in mnogoštevilne dobiteljice so ustanovljene z zneski po **K 10.000, K 5.000, K 1.000, K 500.**

Posojilo na srečke se popolnoma poplača od 1916 l. do 1956 l. in **najmanjša dobiteljica**, s katero mora biti dvignjena vsaka srečka v najneugodnejšem primeru, naraste v štiridesetletni dobi razdolževanja

od K 30.— do K 48.—.

Za zavarovanje tega posojila obstoji **loterijski zaklad**, ki bo stalno naložen v pupilarno varnih vrednostnih papirjih. Loterijski zaklad upravlja nadzorni svet, ki je sestavljen iz zastopnikov Avstrijske družbe Rdečega križa in Anglo-avstrijske banke in ki ga kontrolira cesarski komisar.

Dvignjene srečke, ki se vzamejo iz obteka, se bodo izplačevale tri mesece po žrebanju pri blagajnici Anglo-avstrijske banke na Dunaji. — Za kotiranje srečk na dunajski borzi se bo prosilo, ko se začne oficialni borzni promet.

Na Dunaju, 16. junija 1916.

Anglo-avstrijska banka, S. M. v. Rothschild, dunajsko bančno društvo, c. kr. splošni avstrijski zemlj. kreditni zavod, c. kr. priv. avstrijski kreditni zavod za trgovino in obrt, spodnje-avstrijsko eskomptno društvo, c. kr. priv. avstrijska zemljiška banka, Union-banka, Središnja banka nemških hranilnic, Splošna položna banka, dunajska lombardna in eskomptna banka, c. kr. priv. bančno in menjalno delniško društvo Mercur, c. kr. splošna prometna banka, c. kr. priv. češka Union-banka, Živnostenska banka.

Na podlagi predstoječega prospekta **se vabi s tem na podpisovanje**

2,000.000 srečk

posojila na srečke **Avstrijske družbe Rdečega križa iz leta 1916**

(Nove srečke Avstrijskega Rdečega križa.)

Pogoji podpisovanja so naslednji:

1. **Podpisna cena** znaša

30 kron za srečko

od tega je položiti 5 kron v gotovini za srečko takoj ob zglasitvi podpisa za varščino, ostanek pa je plačati takoj ko se naznani pridelitev, najkasneje dne 31. julija 1916 l., drugače zapade za varščino plačano prvo plačilo 5 kron.

2. **Rok za podpisovanje** se prične

dne 27. junija 1916 in se konča dne 10. julija 1916.

3. Podpisuje se v bankah, bančnih hišah in menjalnicah ter na drugih mestih, ki se imenujejo v običajnih opravičnih urah.

4. Ako se podpiše več srečk nego jih je izdanih za podpisovanje, se prideli manjše število. Podpisnikom, ki podpišejo ali **do 10 srečk prosto** ali do 100 srečk **enoletno zaporo prodaje**, se daje prednost ob prideljevanju.

5. Plačila na račun, ki so se plačala ob podpisu, ki pa postanejo prosta, ker se je pridelo manjše število srečk se porabijo za nadaljne plačilo na podstavi priglasitve prideljenih srečk, ostanek, ki je morda še potreben, pa se mora plačati v roku, določenem v točki 1. Morebitni presežek se takoj vrne v gotovini.

Načrt za žrebanje.

1916—1917

1. dne novembra 1916. l.	1. dne februarja 1917. l.	1. dne junija 1917. l.	1. dne oktobra 1917.
Velika dobiteljica . . . K 300000	Velika dobiteljica . . . K 500000	Velika dobiteljica . . . K 200000	Velika dobiteljica . . . K 150000
1 dobiteljica . . . „ 40000	1 dobiteljica . . . „ 50000	1 dobiteljica . . . „ 40000	1 dobiteljica . . . „ 30000
1 dobiteljica . . . „ 10000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000
2 dobitelj. à K 5000 „ 10000	2 „ „ „ 5000 „ 10000	2 „ „ „ 5000 „ 10000	10 „ „ „ 5000 „ 10000
20 dobitelj. „ „ 500 „ 10000	10 „ „ „ 1000 „ 10000	10 „ „ „ 1000 „ 10000	20 „ „ „ 500 „ 10000
25 dobiteljic . . . . K 370000	20 „ „ „ 500 „ 10000	20 „ „ „ 500 „ 10000	34 dobiteljic . . . . K 220000
	36 dobiteljic . . . . K 600000	36 dobiteljic . . . . K 290000	

1918

1. dne februarja	1. dne maja	1. dne avgusta	1. dne novembra
Velika dobiteljica . . . K 300000	Velika dobiteljica . . . K 200000	Velika dobiteljica . . . K 150000	Velika dobiteljica . . . K 200000
1 dobiteljica . . . „ 50000	1 dobiteljica . . . „ 40000	1 dobiteljica . . . „ 30000	1 dobiteljica . . . „ 40000
2 dobitelj. à K 10000 „ 20000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000
2 „ „ „ 5000 „ 10000	2 „ „ „ 5000 „ 10000	10 „ „ „ 1000 „ 10000	2 „ „ „ 5000 „ 10000
10 „ „ „ 1000 „ 10000	10 „ „ „ 1000 „ 10000	20 „ „ „ 500 „ 10000	10 „ „ „ 1000 „ 10000
20 „ „ „ 500 „ 10000	20 „ „ „ 500 „ 10000	34 dobiteljic . . . . K 220000	20 „ „ „ 500 „ 10000
36 dobiteljic . . . . K 400000	36 dobiteljic . . . . K 290000		36 dobiteljic . . . . K 290000

1919/1920

1. dne februarja	1. dne maja	1. dne avgusta	1. dne novembra
Velika dobiteljica . . . K 200000	Velika dobiteljica . . . K 100000	Velika dobiteljica . . . K 200000	Velika dobiteljica . . . K 100000
1 dobiteljica . . . „ 40000	1 dobiteljica . . . „ 40000	1 dobiteljica . . . „ 40000	1 dobiteljica . . . „ 40000
2 dobitelj. à K 10000 „ 20000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000	2 dobitelj. à K 10000 „ 20000
2 „ „ „ 5000 „ 10000	2 „ „ „ 5000 „ 10000	2 „ „ „ 5000 „ 10000	2 „ „ „ 5000 „ 10000
10 „ „ „ 1000 „ 10000	10 „ „ „ 1000 „ 10000	10 „ „ „ 1000 „ 10000	10 „ „ „ 1000 „ 10000
20 „ „ „ 500 „ 10000	20 „ „ „ 500 „ 10000	20 „ „ „ 500 „ 10000	20 „ „ „ 500 „ 10000
36 dobiteljic . . . . K 290000	36 dobiteljic . . . . K 190000	36 dobiteljic . . . . K 290000	36 dobiteljic . . . . K 190000

1921 do 1925

1. dne februarja	1. dne junija	1. dne oktobra
Velika dobiteljica . . . . K 200.000	Velika dobiteljica . . . . K 100.000	Velika dobiteljica . . . . K 100.000
1 dobiteljica . . . . „ 40.000	1 dobiteljica . . . . „ 40.000	1 dobiteljica . . . . „ 40.000
2 dobitelj. à K 10.000 . . . . „ 20.000	2 dobitelj. à K 10.000 . . . . „ 20.000	2 dobitelj. à K 10.000 . . . . „ 20.000
4 dobitelj. „ „ 5.000 . . . . „ 20.000	2 dobitelj. „ „ 5.000 . . . . „ 10.000	2 dobitelj. „ „ 5.000 . . . . „ 10.000
10 dobitelj. „ „ 1.000 . . . . „ 10.000	10 dobitelj. „ „ 1.000 . . . . „ 10.000	10 dobitelj. „ „ 1.000 . . . . „ 10.000
20 dobitelj. „ „ 500 . . . . „ 10.000	20 dobitelj. „ „ 500 . . . . „ 10.000	20 dobitelj. „ „ 500 . . . . „ 10.000
38 dobiteljic . . . . . K 300.000	36 dobiteljic . . . . . K 190.000	36 dobiteljic . . . . . K 190.000

1926 do 1936

1. dne februarja	1. dne junija	1. dne oktobra
Velika dobiteljica . . . . K 100.000	Velika dobiteljica . . . . K 100.000	Velika dobiteljica . . . . K 100.000
1 dobiteljica . . . . „ 40.000	1 dobiteljica . . . . „ 30.000	1 dobiteljica . . . . „ 40.000
2 dobitelj. à K 5.000 . . . . „ 10.000	1 dobiteljica . . . . „ 10.000	1 dobiteljica . . . . „ 10.000
10 dobitelj. „ „ 1.000 . . . . „ 10.000	2 dobitelj. à K 5.000 . . . . „ 10.000	2 dobitelj. à K 5.000 . . . . „ 10.000
20 dobitelj. „ „ 500 . . . . „ 10.000	20 dobitelj. „ „ 500 . . . . „ 10.000	20 dobitelj. „ „ 500 . . . . „ 10.000
34 dobiteljic . . . . . K 170.000	25 dobiteljic . . . . . K 160.000	25 dobiteljic . . . . . K 170.000

1937 do 1946

2. dne januarja	1. dne julija
Velika dobiteljica . . . . . K 100.000	Velika dobiteljica . . . . . K 100.000
1 dobiteljica . . . . „ 20.000	1 dobiteljica . . . . „ 30.000
1 „ „ po K 10.000 . . . . „ 10.000	1 „ „ „ „ „ 10.000
2 dobiteljici „ „ 5.000 . . . . „ 10.000	4 dobiteljice po K 5.000 . . . . „ 20.000
10 dobiteljic „ „ 1.000 . . . . „ 10.000	10 dobiteljic „ „ 1.000 . . . . „ 10.000
20 „ „ „ 500 . . . . „ 10.000	40 „ „ „ 500 . . . . „ 20.000
35 dobiteljic . . . . . K 160.000	57 dobiteljic . . . . . K 190.000

1947 do 1956

2. dne januarja	1. dne julija
Velika dobiteljica . . . . . K 100.000	Velika dobiteljica . . . . . K 100.000
1 dobiteljica . . . . „ 20.000	2 dobiteljici po K 5.000 . . . . „ 10.000
2 dobiteljici po K 5.000 . . . . „ 10.000	10 dobiteljic „ „ 1.000 . . . . „ 10.000
10 dobiteljic „ „ 1.000 . . . . „ 10.000	20 „ „ „ 500 . . . . „ 10.000
20 „ „ „ 500 . . . . „ 10.000	33 dobiteljic . . . . . „ 10.000
34 dobiteljic . . . . . K 150.000	

Manjši dobitki.

Leto	K
1916/17	4.869 po 30
1918	5.258 „ 30
1919	5.456 „ 30
1920	5.456 „ 30
1921	5.990 „ 30
1922	5.990 „ 30
1923	5.990 „ 30
1924	5.990 „ 30
1925	5.990 „ 30
1926	7.516 „ 30
1927	7.516 „ 30
1928	7.516 „ 30
1929	7.516 „ 32
1930	7.516 „ 32
1931	7.516 „ 32
1932	7.516 „ 32
1933	7.516 „ 32
1934	7.516 „ 32
1935	7.516 „ 34
1936	7.516 „ 34
1937	49.908 „ 34
1938	51.908 „ 34
1939	53.908 „ 34
1940	55.908 „ 34
1941	57.908 „ 34
1942	59.908 „ 34
1943	61.908 „ 36
1944	63.908 „ 36
1945	65.908 „ 36
1946	67.908 „ 36
1947	79.933 „ 38
1948	89.933 „ 38
1949	99.933 „ 40
1950	99.933 „ 40
1951	99.933 „ 40
1952	99.933 „ 44
1953	149.933 „ 44
1954	169.933 „ 46
1955	189.933 „ 48
1956	194.233 „ 48

Nemški državni poslanec sodr. Lieb-knecht obsojen. Dne 28. junija se je vršila pred vojaškim sodiščem v Berlinu obravnava proti Liebknecetu. Obravnava je bila tajna. Obsojen je na dve leti šest mesecev in tri dni ječe, odpust iz vojske zaradi poizkušane izdaje ter otežkočene nepokorščine in upora napram državni oblasti. Sodišče naglašča v razlogih, da Liebknecht ni storil teh prestopkov iz nepoštenega prepričanja marveč le iz strankarskega fanatizma, zaradi tega mu je prisodilo najnižjo dopustno kazen ter mu tudi ne odreka državljanskih častnih pravic.

Važna razsodba upravnega sodišča glede vojaških podpor. Upravno sodišče na Dunaju je izreklo te dni sledečo važno razsodbo glede vojaških podpor: Katarina Furlan ima majhno posestvo v Muravcih pri Ljutomeru. Na posestvu je vknjiženih dolgov 600 K. Pred vojsko jo je podpiral njen sin, mizarski pomočnik, ki je služil na dan 2 K. Materi je pošiljal denar in tudi obleko. Ko je pa bil poklican v vojske, je izostala ta podpora. Mati njegova je prošila za vojaško podporo, toda njena pro-

šnja je bila vselej odbita z vtemeljivijo, češ, da ni dokazano, v koliki meri je sin podpiral mater, ker mati ni imela nobenih dokazov v rokah. Mati se je pritožila na upravno sodišče, ki se je izreklo, da ima prosilko pravico do vojaške podpore, kajti sin jo je v istini podpiral, čeprav z majhnimi denarnimi zneski in z obleko, kar je znašalo mesečno okrog 10 K. Ker pa živi mati v skromnih razmerah, je bila pomoč, katero je dobivala mati od sina, za njene razmere velike važnosti in ima torej pravico do vojaške podpore.

Oklic za sporazum v stranki. V nemški soc. dem. stranki v Nemčiji je v političkotaktičkem pogledu prišlo med strankarji do nesporazumljenja zlasti glede naziranja o sedanjih svetovni vojni. Oklic je podpisalo 54 sodrugov iz cele države, med katerimi je na prvem mestu dobro poznani sodrug Adolf Braun. V oklicu pravijo, da je svetovna vojna, ki nanjo stranka ni bila pripravljena, zbudila med strankarji in narodnostimi nezaupnost; zanetila je celo prepir in razkol. Treba pa zopet zbuditi tovarištvo in zaupnost med strankarji

in strankami. Bližnja bodočnost bo zahtevala velike naloge, zaradi tega mora proletarijat posvetiti tem nalogam vso svojo sposobnost s skupnim bratskim delom. Oklic pozivlje k slogi, svetuje naj se obravnavanja spornih vprašanj odloži za mirnejše čase, če jih že ni mogoče kratkoma odpraviti. Polemika v časopisju naj se opusti ter ne tratijo v prepiru strankine moči. Nikakor to ni težavno, vsekakor pa je v blagor proletariata. — Strankini listi so oklic ponatisnili, a so o njega vsebini in namenu različnega mnenja. Eni so mnenja, da je, kljub različnim nazorom prerakanje o taktiki v sedanjem času kaj neprimerno in si bo stranka ohranila svoj vpliv le takrat, če varuje v sedanjem času svojo organizacijsko slogo, a pa da se to godi lahko, čeprav se nazori o raznih vprašanjih popolnoma ne ujemajo, drug ipa, da treba odločno nadaljevati započeto pot. Mi seveda pravimo: sloga in proletarski interesi so večje važnosti nego posamezna taktična vprašanja. Na tem stališču smo bili vedno in moramo tudi vztrajati, če hočemo korakati z razvojem.

Kdor trpi na zapeki ali zagatenju, si lahko olajšavo dobi z uporabo odvajil. Toda vsakdo naj bi vedel, da so odvajila dvojna: drastično učinkujoča in mito učinkujoča. Drastična odvajila neredko zdražijo črevo in jih je zato treba jemati z veliko previdnostjo. Med mito učinkujočimi odvajili, ki črevesa ne dražijo in so popolnoma neškodljiva, prvačijo Fellerjeve želodec krepče rabarbarske kroglice z zn. Elzakroglice. Pospesujejo teki in prebavo in jih tudi otroci in ženske radi jemljejo. V nobeni hiši naj bi se jih ne pogrešalo, da bi bile ob potrebi, po užitju težko prebavljivih jedil in pri slabostih v želodcu, vedno pri rokah. 6 škatlic pošlje kamorkoli franko za samo 4 K 40 vin. lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž 334 Hrvaško. Tudi Fellerjev bolečine tolažeci rastlinski esenci fluid z zn. Elzafluid, dobrodejno vteralno sredstvo, lahko obenem naročite. 12 steklenic franko 6 kron. Obilica priznanj izpričuje, kako priijubljen je Elzafluid, posebno kot varovalno sredstvo za zdrave, pomirjevalno sredstvo bolečin za one, ki trpe vsled prehlajenja, prepaha in mokrote. (ei)

Profesor dr. Teodor Pfeifer umrl. Pred nekaj dnevi je umrl v Gradcu profesor dr. T. Pfeiffer na oslabeledosti srca po žolčni operaciji. Star je bil šele 48 let. Pfeiffer je študiral na Dunaju zdravstvo in je bil učenec dra. Krausa. Pozneje je postal docent in profesor na graškem vseučilišču. Odlikoval se je zlasti v boju proti jetiki in prav v veliki meri je njegova zasluga, da so ustanovili nan Štajerskem vzorna zdravilišča za jetično bolnike v Hörgsu in Enzenbachu. Pfeiffer sam je bil voditelj teh zdravilišč. Tudi mnogo delavcev je dobilo Pfeifferjevo pomoč in marsikdo ve hvalo pokojnemu Pfeifferju za trud v boju proti tuberkulozi. Vsekakor vemo ceniti tudi mi njegove človekoljubne zasluge za blagor bolnikov te vrste. Blag mu bodi spomin!

Drobiz iz rudarske stroke. Pretečen mesec je šla deputacija organiziranih rudarjev k nemškemu kancelarju Betmanu, ki mu je predložila obširen material, navašajoč se na nastalo draginjo, ki že davno ni več v nobenem soglasju z plačami rudarjev. Naglašala je deputacija, da je rudarsko delavstvo občutno prizadeto vsled pomankanja živil, katero se umetno pospešuje. Dognali so se slučajni, da vkljub vpeljavi raznih kart, dobijo živež le takozvani »boljši« odjemalci, dočim se rudarje odpravi praznih rok. Tudi posamezna rudniška skladišča oddajajo živila zelo enostransko, zato prosil deputacija za nujno odpomoč. Kancelarjev namestnik Helferich, je deputaciji obljubil, da bo vlada skušala odpraviti omenjene nedostatke, oziroma poskrbeti, da se bodo živila nepristransko razdeljevala. — Angleškimi rudarjem so rudniški posestniki na predlog rudarske organizacije zvišali plačo za 3½ odst. Povišanje stopi v veljavo drugi

plačilni dan v juniju. — V Srbiji so se naše oblasti energično oprijele izčrpavanja srbskih rudnikov. V obratu se nahaja sedaj 7 rudnikov, iz katerih so izčrpali prve tri mesece letošnjega leta razne rude katero cenijo na tri milijone kron. Zlasti bogat na svincu je rudnik Baba. Tu leži svinec tako rekoč na vrhu. Strokovnjaki cenijo množino svinca v tem rudniku na 13.000 ton. Pa tudi na drugih rudah je Srbija jako bogata, ker sama zbog nerazvite tehnike, ni mogla izčrpavati svoja bogastva, je naravno da bo po vojni tudi tja vkorakal moderni kapitalizem, ki se bo polastil vseh teh zakladov. — Francoski rudarji v rudniku Noyant so stopili v mezno gibanje. Zahtevajo povišanje plače in ureditev delovnega časa, v smislu postavnih določil. Pri St. Etienne se je vdrila zemlja in nekem rudniku Rudarji so na srečo še pravočasno opazili, tako, da se je samo en rudar smrtno ponesrečil. — V Niemesu se je v rudniku vnel oglikov kisik. Dosedaj so izkopali štiri mrtve rudarje. — Alpska Montanska družba je prve tri mesece tek. leta, naredila za 3 milijone kron več čistega dobička kot lansko leto v tem času.

Dopisovanje vojnim vjetnikom. Skupni centralni biro za vojaške vjetnike na Dunaju naznanja: Občinstvo se opozarja v lastno korist, da naj omeji dopisovanje vojnim vjetnikom na poštne dopisnice, ter naj ne piše pisem, ker je dokazano, da pismo rabi povprečno 2 meseca dalje za vročitev, kakor dopisnica. Vzroki temu ravnanju niso pri počtnem uradovanju, temuč pri cenzuri, ker se cenzurirajo vedno dopisnice pred pismi, ter v istem času, katerega zahteva pismo, se reši že 5 do 10 tudi več dopisnic. Tako je omogočeno veliko dopisovalcem, da prejmejo vojni vjetniki točno dopisnice od svojcev. ne kuretine.

S tira je skočil kamniški vlak, ki je privozil v Ljubljano, blizu tam, kjer se odcepi gorenjska železniška proga. S tira sta skočila oba stroja, prvi voz je poškodovan. Ljudje, ki so se pripeljali, so se seveda precej pretresli in prestrašili, vendar pa ni bilo druge nesreče.

Normalni jedilni list. Tudi v Avstriji namerava vlada s 1. julijem uvesti normalni jedilni list za gostilne. To pomeni, da bodo smeli v vsaki gostilni pripraviti vedno samo dve mesni jedi, na brezmesne dni pa ne bodo smeli dajati ne divjačine,

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za .. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Breskvar Viktor	1.—3. pop.		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3. pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopu Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnič v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se izkažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stonj in franko.